BIOENERGIA

Kirjallinen lausunto
26.10.2022

Valtiovarainvaliokunta/Maatalousjaosto / HE 154/2022 vp

Lausunto teemasta ”Turvepeltojen kohtelu”

Lausuntomme pyydetystä teemasta on yleisluontoinen ja perustuu aiempiin lausuntoihimme Ilmasto- ja energiastrategiasta, Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta (KAISU) ja maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta (MISU). Ne kokoavat laaja-alaisesti Suomen toimia ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttamiseksi, joiden toteuttaminen liittyy myös ensi vuoden budjettiin. Turvepeltojen maatalouskäyttöön meillä järjestönä ei suoranaisesti ole kantaa.

Ilmasto- ja energiatavoitteet ovat viime vuosina merkittävästi tiukentuneet EU:n 55-valmiuspaketin ja REPowerEU-suunnitelman myötä. EU-lainsäädännön osalta Suomeen kohdistuvien vuotta 2030 koskevien tavoitteiden täsmällinen taso on edelleen epäselvä EU:n sisäisten neuvottelujen ollessa kesken. Erityisesti tämä koskee maankäyttösektorin tavoitetta ja uusiutuvan energian tavoitetta 2030. Tämä luo epävarmuutta myös fiskaalisiin linjauksiin.

Kansallisia suunnitelmia on jouduttu pitkälti pohjustamaan esimerkiksi taustaselvitysten osalta tilanteessa, jossa Venäjän ryhtymistä hyökkäyssotaan ei vielä tiedetty. Siksi on tärkeää, että strategia ja suunnitelmat 1) riittävästi nyt tunnistavat Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamat muutokset ja 2) sisältävät riittävästi tarkistuspisteitä, jotta uusi tieto markkinoiden ja päästöjen kehityksestä voidaan ottaa toimeenpanossa huomioon. Tämä on ensiarvoista myös valtiontalouden kannalta.

Yleisesti ottaen Suomen toimenpidekokonaisuus on hyvin laaja kokoelma osin varsin vähän päästöihin vaikuttavia keinoja samalla, kun ne jäävät muiltakin vaikutuksiltaan osin epävarmoiksi. Taloudellisesti olisi perusteltua tunnistaa pikemmin vähemmän, mutta paremmin priorisoituja, ”systeemisiä” keinoja. Valtion roolin tulisi olla tavoitteiden määrittelyssä ja linjaamisessa sekä kannustamisessa. Paikalliselle tasolle ja yksityiselle sektorille tehtäväksi sopisi valita parhaat keinot ja teknologiat päästä tavoitteisiin. Samaa periaatetta tulisi edistää laajemmin myös EU-tasolla.

Maankäyttösektori

Bioenergia ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.bioenergia.fi

MISU näyttää täyttävän sille aiemmin asetetun vaatimuksen, noin 3 Mt lisänielun vuoteen 2035 mennessä. Toimien riittävyyttä on syytä arvioida toisaalta täsmentyvien EU-vaatimusten ja toisaalta jatkuvasti päivittyvän kasvihuonekaasuinventaarion ja uusimpien tutkimustietojen perusteella. Maankäyttösektorin tilanne näyttää kuitenkin nykytilanteessa hyvin haasteelliselta, koska Venäjältä aiemmin saatu puu (n. 9 Mm3) joudutaan korvaamaan.

Maankäyttösektoriin kytkeytyvällä taakanjakosektorilla monien toimien kustannustaso ulottuu tuhansiin euroihin hiilidioksiditonnia kohti. Tämä johtaa pohdintaan esitettyjen toimenpiteiden suhteellisesta kannattavuudesta. Kokonaisuuden arvioinnissa tulisi ottaa huomioon myös ilmastovaikutusten pysyvyys ja muut olennaiset vaikutukset.

Bioenergia ry toteaa, että keskeiseksi keinoksi myös kustannustehokkuuden kannalta MISU:n toimenpiteissä (n. 30 % lisänielusta 2030) nousee tuhkalannoitus niin suometsissä kuin kivennäismaametsissä.

Bioenergia ry näkee olennaisena MISUn toimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa myös luonnon monimuotoisuuden edistämisen ja kannattaa suunnitelmassa esiintuotua lähtökohtaa, että ilmastonmuutoksen hillintätoimet eivät saisi heikentää monimuotoisuutta ja tulisi etsiä tasapainoisesti ilmastonmuutoksen hillintää, sopeutumista ja monimuotoisuutta edistäviä toimia.

Biohiili-ala on juuri laajenemassa voimakkaasti ja se voisi siksi näkyä MISU:ssa laajemmin myös resurssoinnin osalta. Maaperäkäytön lisäksi biohiiltä voi esimerkiksi lisätä sementtiin, minkä seurauksena sementin aiheuttamat ilmastovaikutukset pienenevät. Biohiilen ilmastovaikuttavuudeksi on arvioitu MISU:ssa alle 50 000 t CO2-ekv v. 2035 (luokka ”Ei vaikutusta”). Esitämme, että tämän keinon ilmastovaikutus on vuoteen 2035 mennessä todellisuudessa vähintään ”Hyvä” (300 000 - 750 000 t CO2-ekv) ellei jopa ”Erittäin hyvä” (yli 750 000 t CO2-ekv). Tämän lisäksi ehdotamme, että kyseisen keinon kustannusvaikutukset korjataan nykyisestä luokasta ”Erittäin huono” (yli 200 €/ t CO2-ekv) luokkaan ”Keskiverto” (10–50 € / t CO2-ekv). Erityisesti biohiiliin liittyen tulee ottaa huomioon myös hiilinielun monikymmenkertainen pysyvyys (vrt. muut taulukon keinot) sekä mahdollinen kaskadikäyttö (samaa biohiiltä suositellaan käytettäväksi useita kertoja, maksimoiden hyödyt, esim. ensin lietelannan lisäaineena ja vasta sen jälkeen maanparannusaineena).

Bioenergia ry toteaa, että biopohjaisten polttoaineiden parhaimpien käyttökohteiden valinta tulee jättää yrityksille. Kaavamaisilla, jäykillä ja ylhäältä alaspäin tehtävillä poliittisilla linjauksilla voidaan tässä saada paljon vahinkoa aikaan.

Olemme huolissamme siitä, että Suomen strategiassa yli 10 % taakanjakosektorin päästövähennyksistä, yhteensä n. 0,7 Mt/a (ks. KAISU, s. 161 - 162), on laskettu tieliikenteeseen ja rakennusten erillislämmitykseen syntyvän uuden EU:n päästökauppajärjestelmän varaan.

Bioenergia ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.bioenergia.fi

Järjestelmän yksityiskohdat, toimeenpanon kansalliset seuraukset (esimerkiksi mahdolliset vaikutukset muihin politiikkatoimiin) ja markkinoiden hintataso ja likviditeetti eivät ole vielä selvillä, jolloin vaikutuksia on hyvin vaikea arvioida. Nyt päästökauppa on arvioitu täysin täydentäväksi ja toimivaksi ohjauskeinoksi vailla vaikutuksia nykyisiin ohjauskeinoihin.

Biokaasun edistäminen

Bioenergia ry tukee kansallisessa biokaasuohjelmassa vuonna 2020 linjattuja toimenpiteitä.

Syyskuun 2021 budjettiriihessä sovittiin linjauksesta, että lämmöntuotantoa biokaasulla ei veroteta. Bioenergia ry ei kannata tämän linjauksen vastaisia esityksiä. Vero biokaasun lämmityskäytölle heikentää biokaasun kilpailukykyä ja sillä on siten negatiivisia heijastusvaikutuksia tuleviin investointipäätöksiin ja biokaasumarkkinan kehitykseen. Biokaasun verotus, tukimekanismit sekä muu sääntely ovat muuttuneet viime vuosina merkittävästi. Jatkuvat muutokset heikentävät projektien kannattavuuden ja kotimaisen biokaasumarkkinan ennustettavuutta. Keväällä 2022 esitelty yleiseurooppalainen RePowerEU -suunnitelma tähtää biokaasun käytön moninkertaistamiseen Euroopassa vuoteen 2030 mennessä.

Helsingissä 25.10.2022

Hannu Salo
toimialapäällikkö
040-5022542
hannu.salo@bioenergia.fi